

Subiectul piesei
(povestit de însuși
autorul)

Să zicem că diavolul în persoană se hotărăște să viziteze România. Și vine sub înfașurarea unui jurnalist elvețian de origine română, desigur – din moment ce vorbește impecabil românește. E însoțit de doi drăcușori, la fel de elvețieni și la fel de români împreună cu care urmează să facă un film despre România de azi. Nu-i trebuie mult timp să descopere că aici se simte ca acasă. Asta îi dă frisoane. Misiunea lui e deja îndeplinită, n-are pe cine să mai prăbușească, n-are ce să surpe. Și atunci, pentru că se teme să lenevească, începe să țină lecții de morală. Vlad Zografi despre Viitorul e maculatură.

FELUL în care scrie acest dramaturg, în care alătură cuvintele și prinde ideile în verb, în forme și formule memorabile, felul în care apare plutind în această lume, posedând-o de fapt pînă aproape de intimitatea fibrelor ei, aspectul inocent al unei replici care conține observații și sentințe usturătoare, virtețul perspectivelor, firesc, care te duce pe sus ca într-o nebunie oferindu-ți șansa distanțării ca să pricepi că ciudătenia se găsește în noi, în sistem, în fiecare clipă petrecută aici, toate acestea și încă multe altele l-au scos de la început pe Vlad Zografi din contextul obișnuit al exprimărilor dramaturgice. Din punctul meu de vedere, capodopera de pînă acum rămîne *Petru sau petele din soare*, o parabolă a societății cinice de peste tot și dintotdeauna, o analiză a unui tip de eșec care poate determina declinul societății: falsa ierarhie a valorilor. Tot o parabolă se prezintă a fi și *Viitorul e maculatură*, o piesă marcată de actualitatea imediată pe care nu știu dacă o depășește, o piesă ce dă titlul unui volum apărut în 1999 la Editura Humanitas. O parabolă a unei lumi prăbușite, în care esențele și omul esențial agonizează iar vitale rămîn minciuna, falsitatea, ipocrizia, prefacătoria, mizeria, un joc pervers al aparențelor. Adică tot ce vedem și ni se întîmplă zilnic. Cine nu rezistă nu are decît o cale: balamucul. Fără să mai aibă timp să

Teatrul Mic - Viitorul e maculatură de Vlad Zografi. Regia: Nona Ciobanu. Scenografia: Ana Olteanu. Din distribuție: Gheorghe Visu, Mitică Popescu, Lelia Ciobanu, Claudiu Istodor ș.a. Premiera a avut loc sîmbătă 6 aprilie.

cronica dramatică

de Marina Constantinescu

Dracul vorbește românește

Foto Radu Alecsa

Imagini din spectacol

se întrebe unde se găsește granița între normalitate și anormalitate și cine anume îi împarte pe oameni în zdraveni și nebuni, cine numește și stabilește valoarea. Asta s-a întîmplat și cu Alexandru David, informatician la o fundație de binefacere. Dracul travestit într-un redactor la un canal de televiziune din Geneva îl ispitește să coboare din zona virtuală în cea mai picantă realitate, aceea în care trăia dar pe care o ignora, sustrăgîndu-se în ariditatea și abstracțiunea statisticilor. Oricum, s-a

dovedit, mai puțin nocive și vicinate decît semenii.

Piesa este, cred, complicată, dezvoltată pe multe planuri în care glisează acțiunea, fragmentată, ciudată la nivelul substanței frazei, al conținutului, al vivacității ideilor, care se îneca uneori în prea mult balast. S-ar putea ca textul să fie mai bun decît imi dau eu seama în acest moment, în acest timp. Observațiile ce urmează de aici încolo se subsumează paradoxurilor, coincidențelor, ciudățeniilor ce au precedat reprezentăția

de la Teatrul Mic, au însoțit-o și au prelungit-o, creîndu-mi o stare specială. Aș spune că regizoarea Nona Ciobanu (la a doua întîlnire cu scriitura lui Zografi) ar fi trebuit să reducă mai substanțial din piesă în folosul spectacolului, al tensiunii unor relații și a unor momente, să alcătuiască un final clar și să nu lase suita de finaluri din text (puse acolo pentru a opta pentru unul din ele, pentru o cale din cele câteva trasate de dramaturg), să scoată din burțile care deformează spectacolul. E greu să rezisti greutății cuvintelor lui Zografi. În același timp sînt părți parazitare care riscă să dilueze consistența pastei. Eu nu știu să spun dacă este un spectacol bun sau nu. Și dacă asta m-a interesat cel mai tare. Pe mine m-a prins, pe alocuri, această provocare țâcănită a lui Zografi citit de Nona Ciobanu, care încearcă să țină pasul și ritmul cu vultele autorului. Ficțiunea și realitatea s-au confundat definitiv în mintea mea, pierzîndu-și identitatea. Cu cîteva ore înaintea începerii spectacolului de la Teatrul Mic se încheiaseră cele 24 h petre-

cute de TV5 la București. Reporterii, prezentatori, cameramani, ingineri de sunet au încercat într-un interval incredibil de scurt să prindă pe peliculă conturul chipului României, de la aurolici și cerșetori pînă la elementele de tradiție și spiritualitate. Unii s-au arătat indignați de anumite imagini, refuzînd să privească crudul și complexul adevăr în față. Zografi ne arată cam aceeași oglindă și cam aceleași linii - groase, delicate, subțiri, proeminente, tragice, comice - formează portretul. Un lucru absolut meritoriu este jocul autentic, aș spune, al fiecărui actor din distribuția Nonei Ciobanu, aleasă cu inspirațiune. Este și punctul forte al spectacolului pentru că se joacă cu chef. În cupluri, în grupuri, soliști, actorii acestei trupe trec cu bine confruntarea cu un text, repet, deloc simplu. Inocența, aroganța, șmecheria, prețiozitatea discursului și a atitudinii, derizoriul continuu în care se trăiește, goliciunea din minte, din jurul nostru s-au desprins, s-au decupat din realitate și au pășit, împreună cu personajele lui Zografi, pe scena Teatrului Mic într-o manieră post-modernă. Spațiile și modificările acestora sînt construite, grafic, pe calculator și proiectate pe un ecran uriaș astfel încît decorul propriu-zis, tradițional, rămîne reprezentat prin cîteva elemente de recuzită. Introducerea acestor proiecții, altădată realizate pe monitor, creează un ritm alert al limbajului și reprezintă o soluție reală pentru vizualizarea tipologiei oamenilor statistici, în varianta masculină și feminină, interpretați cu umor, cinism, ironie și auto-ironie, într-un contur al aurei virtuale, de Florin Călinescu, Gheorghe Visu, Mitică Popescu, Lelia Ciobanu, Ovidiu Niculescu, Claudiu Istodor, Radu Zetu, Bogdan Talașman, Mihai Dinval, Mihaela Rădescu, Vitalie Bantaș, Ion Lupu, intervențiile muzicale originale și pertinente ale Adei Milea au trecut rampa, dincolo de lipsa unei structuri mai organizate, unei organicități depistabile. Publicul unei săli obișnuite, și nu una de premieră, a avut reacții prompte pe tot parcursul reprezentației, îndelung aplaudată. Viitorul nu mai e în ouă, zace de-a dreptul în maculatură. O Dacie ponosită, decorată pe ici, pe colo cu steagul tricolor, emanînd toxine cît pentru un cincinal, aiurită și grăbită, a trecut prin fața teatrului mai să calce spectatorii pe bombeu, păsîndu-i prea puțin că mai există și altcineva pe pămînt decît ea și pasagerii ei. Să fi făcut parte din spectacol sau piesa lui Zografi dintr-o frustră realitate? ■